

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség:
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.
A szerkesztőség telefonja: 305.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egész évre 28.— K. negyedévre 7.— K.
félévre 14.— K. egy hónapra 2.40 K.
Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadóhivatal:
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.
A kiadóhivatal telefonja: 81.

Szeged, 1917,

VI. évfolyam, 194. szám

Szerda, augusztus 22

LEGUJABB.

GENF: A Genevois párisi jelentés alapján írja, hogy Poincaré az esetben, ha az új offenzíva kudarcra végződik, távozni fog. Utóda azonban nem békebarát lesz, hanem olyan ember kerül az elnöki székbe, aki elszánt energiával kész folytatni a háborút. Általában Clémenceaut tartják a legkomolyabb jelöltnek. Michaillet és Auquillin tábornokokat, akik Nivelles veszteségteljes áttörési kísérleteiben a főszerepet játszották, állásuktól elmozdították.

BERLIN: Stockholmból jelentik, hogy az ideiglenes kormány rendeletére Carszkojeszeloban megtartott házkutatás során rendkívül sok terhelő anyag került napfényre. Kitént, hogy egy nagyszabású royalista összeesküvés volt készülében. Sok elrejtett autómobil, gépfegyver, rengeteg töltényt és titkos telefonkészülékeket találtak. Magában a cár kastélyában is titkos telefonvonalra bukkantak, amelyen a volt cár híveivel érintkezhetett. Az is kiderült, hogy a cári kastély őreinek a legnagyobb része a cár zsoldjában állott.

KÖLN: A Kölnische Zeitung jelentése szerint a csata az Isonzo-fronton a legnagyobb stilben folyik tovább. A front mögött levő összes utakat gyalogsági tűz alatt tartják. A Hermada-állások szüntelenül a legnehezebb ágyuk tüze alatt állanak. Az eddigi harcok eredményeként megállapítható, hogy az olaszok óriási erőfeszítésének nincsen más eredménye, minthogy hadosztályaik nagy része elintézettnek tekinthető, mivel eddig több olasz hadosztály elvérzett.

BÉCS: Semleges országból érkezett megbízható hírek szerint a spanyolországi zendüléseket sok helyen géppuskával és ágyúval kellett elnyomni és csakis a katonai hatóságok rendkívül erélyes beavatkozásának köszönhető, hogy a kormánynak sikerült nagyobb arányú zavargások kitörését elfojtani. A hadsereg, amely a helyzetet felismerte, a kormány mellé állott. Számos házkutatást tartottak és megállapították, hogy az antant-kormányok szoros összeköttetésben állottak a spanyol felkelők vezéreivel és azoknak nagy összegeket bocsátottak rendelkezésre. Dato miniszterelnök is kénytelen volt a sajtó képviselői előtt a legnagyobb elkeseredés hangján beismerni, hogy az antant, de főképpen Franciaország a spanyol forradalmi bizottságokkal összeköttetésben van és nagy összegekkel támogatja.

BERLIN: A Wolff ügynökség jelent

21-ikén este: Flandriában változó erőtűz zérségi tevékenység. Lenstől északra helyi harcok. Verdun előtt a front egyes helyein még folyik a harc. A 304-es magaslapon erős francia támadásokat visszautasítottunk. Keletről nem történt jelentős esemény.

SAJTÓHADISZÁLLÁS (Esti jelentés): Az Isonzó-csata az eddigi hevességgel folytatódik. A harcok súlypontja a Karszt-fensíkon van. Jól állunk.

Az olaszok támadásai ismét összeomlottak.

— A helven kilométer széles arcvonalon offenzívájuk csak helyi sikert ért el. — 5600 foglyot ejtettünk. —

BUDAPEST, augusztus 21. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) A 11-ik Isonzó-csata teljes erővel folyik. Az ellenség mindent elkövet, hogy 10 véres csatából győztesen kikerüljön védelmünket megtörje. Ez a Juli-Alpoktól az Adriáig terjedő csatatér egyetlen pontján sem sikerült neki.

A 70 kilométer hosszú vonal északi szárnyán a Vrsic és Krn szakaszon az olasz támadás a sziklás területnek megfelelően egyes lökésekre bomlott, amelyeket mind simán visszavertünk. Auzától délre és Canaletól keletre új erők harcbevetésével az ellenségnek sikerült arcvonalunkat kissé visszaszorítani. Az olasz támadást Vrh-nál felfogtuk, miután egyes osztagok a teljes bekerítésig megtartották állásaikat és azután támadókon át vonultak vissza. Desola és a Wippach között éjjel-nappal tartó

harcokban egyik támadás a másik után megkísült hősiesen védelmezett állásainkon. A 7. lövészezreden kívül ismét különösen kitüntette magát a dicsőséges 1. népfölkelő dandár, amely Alsó- és Felső-Ausztriából nyeri kiegészítését. Épily eredményesen küzdöttek a Karszt-fensík derék védői is. Itt a szétrombolt Selo falu az egyetlen helyi siker, melyet az ellenség ezer és ezer embernek feláldozása árán el tudott érni. A két csatanapon több mint 5600 foglyot és 30 géppuska maradt kezünkön.

Arsierotól északnyugatra a második tiroli császárvadászezred osztagai és rohamjárőrei 4 tisztet és 90 főnyi legénységet és 1 géppuskát hoztak magukkal az olasz árkekből.

A VEZÉRKAR FÜNÖKE.

A verduni csatában nagy veszteségeket szenvedtek a franciák.

BERLIN, augusztus 21. A nagy főhadiszállás jelenti: Rupprecht trónörökös hadcsoportja: A flandriai és Arras-arcvonal egyes szakaszain időnkint erős pusztító tüzelésen kívül nem volt nagyobb harci tevékenység.

A német trónörökös hadcsoportja: A Verdun előtti csata első napján a franciákra nézve ugyanolyan lefolyású volt, mint a nagy angol támadások Flandriában július 31-én és augusztus 16-án. Az anyagokban való fölény és az embereknek minden tekintet nélkül való tömeges harcbevetése nem tudták megtörni a német harci erőt. A támadás megkísülésével több mint 20 kilométernyi arcvonalon csekély helyi eredmény áll szemben. Augusztus 11-én kezdődött a hatalmas tűzérségi előkészítés a nagy támadásokhoz, amelyet Anglia parancsára Franciaország hadserege tegnap végrehajtott. Az ellenség erős tűzérségi tüzelése,

amely a támadást megelőző utolsó órákban a végsőkig fokozódott, állásainkat az avocourti erdőtől a Caurieres-erdő keleti széléig nagy pusztító fölcsermezővé változtatta. 20-ikán kora reggel a francia gyalogság sűrű támadó tömegekben az előretolt tűzérség védelme alatt mélyen tagozva tört előre. A fekete és fehér franciák sok helyen behatoltak védelmi zónánkba, amelybe minden előre tett lépés súlyos áldozatok árán kellett kiküzdeni. Harcoló csapataink elkeseredett közelharcban és erőteljes ellentámadással az ellenséget majdnem mindenütt visszavetették. A hatalmas harc egész nap ide-oda hullámozott.

A Maas nyugati partján csak a Mort-Homme magaslata és a Bois de Corbeau déli szélé maradt a franciák kezében. Állásaink közvetlenül a hegyek északi lejtőjén fekszenek. A keleti parton még kevésbé tolódott el a harci vonal. A 344-es magaslapon Sa-

mogneux-tól délre és a Fosse-erdőben az ellenség némi tért nyert.

A hadvezetőség rendszabályai fényesen beváltak. A példás kitartással és vitézséggel küzdő gyalogságon kívül sok elismerés illeti a tüzéséget is, amelynek megsemmisítő tüzelése az ellenséges előmunkálatokat és a támadáshoz való felvonulást érzékenyen akadályozta és amelynek kiemelkedő része volt az eredményes védelemben. A többi fegyvernem, különösen az

utászok és a repülők is nagyban hozzájárultak a nap sikeréhez. A francia gyalogság veszteségei a tömegek harcbevételéhez képest rendkívül súlyosak. A Verdun előtti csata még nem ért véget ma reggel. Az arcvonal sok pontján 26 ellenséges repülőgépet lelőttünk, mi 5 repülőgépet veszítettünk.

LUDENDORFF, első löszállás-mester.
(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

A pápa azonnali fegyverszünetet javasol.

BERN, augusztus 21. Itteni diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a pápa új jegyzéket intézett az összes hadviselőkhöz. Az új jegyzék, amely az azonnali fegyverszünet megkötését javasolja, már utban van a hadviselő államok kormányaihoz.

Az orosz lapok a pápa jegyzékéről.

Stockholm, augusztus 21. A Pétervári Távirati Ügynökség közli az orosz polgári lapok véleményét a pápa békeakciójáról. A *Novoje Vremja* szerint a pápa akkor, amikor döntőbírásgot kíván, az antant régi kívánságait újítja meg mert az antant mindent elkövetett, hogy a háború előtt Németországgal elfogadtassa a döntőbírásgot. A *Rjecs* szerint a központi hatalmak, ha a régi erejükben meghagyják őket, a háború után ismét erőteljesen fegyverkezzenek. A pápa javaslata csak ellenségeinknek kedvez. A *Birsevia Vjedomosti* is az ellenség kezét látja a Vatikán békeajánlatában és ellenzi az elfoglalt te-

rületek kölcsönös visszaadását. A *Ruskoje Volja* barátságosabban fogadja a jegyzéket, de hibáztatja, hogy az egyesült Lengyelország kérdéséről nagyon óvatosan nyilatkozik.

A pápa jegyzékének hatása Berlinben.

Berlin, augusztus 21. A *Nationalzeitung* megállapítja, hogy a Vatikán a pápa békeajánlatának megtétele előtt általánosságban csak arra nézve intézett kérdést a német kormányhoz, hogy Berlinben hogyan fogadják a pápának a béke ügyében indítandó akcióját? Részletkérdéseket, különösen a békefeltételek dolgában, nem intéztek kérdést a német kormányhoz, amely a vatikán kérdésének megfelelően csak annyit válaszolt, hogy a pápa lépését Berlinben barátságosan fogadják.

A nemzeti liberális párt most az elhunyt Bassermann helyére új elnököt fog választani. Az új elnök hír szerint *Friedberger* titkos tanácsos lesz, aki eddig a porosz képviselőházban volt a nemzeti liberálisok vezére. Helyettes elnöknek *Stresemann* fogják megválasztani.

A választójogi blok támogatja Wekerlét.

— Vázsonyi és Batthyány a kabinetben maradnak. —

Budapest, augusztus 21. A választójogi blok akcióbizottsága kedden este tíz órától féltizenkettőig Garbai Sándor elnöklésével ülést tartott. Az ülésen megjelentek gróf Batthyány Tivadar és dr. Vázsonyi Vilmos miniszterek is. Az ülés a következő egyhangú határozatot hozta:

A bizottság őszinte sajnálkozással veszi tudomásul Esterházy távozását és reméli, hogy egészsége helyreálltával részt fog venni a kormányzásban. Tudomásul veszi, hogy Wekerle az Esterházy-kormánynak a választójogi blokkal kötött megállapodását ismeri és elfogadja a választójogra vonatkozólag az Ester-

házy-kormány kötelezettségeit. Tudomásul veszi a blok, hogy a Wekerle-kormány amennyiben a Házban a választójognak többsége nem lenne, a Házfeloszlítás eszközéhez fog nyulni és hogy erre vonatkozólag a királytól felhatalmazása van. Ez alapon a blok támogatja a Wekerle-kormányt és felkéri Vázsonyit és Batthyányt, hogy a választójog megvalósítása érdekében a kabinetben továbbra helyet foglaljanak. A blok felújítja régi határozatát, amely szerint a népgyűlöli Tisza-rendszer és a munkapárti uralom helyreállítása ellen kész a legszélső ki-delemre.

Hiresztelések Vázsonyi és Apponyi távozásáról.

— Félhivatalosan megcáfolják a hírt. —

Budapest, augusztus 21. Az Est arról értesül, hogy Vázsonyi eddig Apponyival együttesen a kormányban való megmaradásáról kötelező nyilatkozatot nem tett. Vázsonyi az Esterházy-kabinetben csak Esterházy iránt érzett barátságból lépett be és most Vázsonyi barátai attól tartanak, hogy nem fog megmaradni a kabinetben. Egyébként a szocialista vezérek felkeresték lakásán Vázsonyit és vele hosszasan tanácskoztak. A választójogi blok ülését kedden este tíz órára hívták össze.

Budapest, augusztus 21. A Magyar Tudósító illetékes helyről arról értesül, hogy azon hiresztelés, hogy a kormány mai összetételében jelentős változás várható, nem felel meg a valóságnak. Wekerle miniszterelnök minden félreértést kizáró módon jelentette ki, hogy a kabinet tagjainak személyében változás nem történik. Teljesen rosszakaratu kohólmány egy lapnak az a híre, hogy az új kabinet kinevezésénél hiányozni fog gróf Apponyi neve és hogy a kabinetből való kiválásának az oka, a kultuszminiszter-

nek a román nemzetiségi kérdésben elfoglalt álláspontja. Ilyen nyilatkozatot, vagy ilyen kijelentést, amelyből erre lehetne következtetni, sem Wekerle, sem Apponyi nem tettek. Nem felel meg a valóságnak az a hír sem, hogy Gratz Gusztáv pénzügyminiszter elhagyta állását. Mint a Magyar Tudósító illetékes helyről értesül, a pénzügyminiszter egyelőre továbbra is állásában marad.

Esterházy levele a pártvezérekhez.

Budapest, augusztus 21. Gróf Esterházy Mór volt miniszterelnök kedden délelben levelet intézett az őt támogató pártok vezéréhez, amelyben elbucszuk tőlük. Kifejezi bizalmát és köszönetét a támogatásukért és örvend, hogy programja távozása ellenére győzedelmeskedni fog.

Vázsonyi két rendelete.

Budapest, augusztus 21. Dr. Vázsonyi Vilmos, mielőtt távozott volna igazságügy-miniszteri állásából, két rendeletet adott ki. Az egyik a letartóztatásokat korlátozza kellő méretekre. A szökés és a büntetés előrelátható nagysága csak kegyültesen szolgálhatnak alapul az előzetes fogság elrendelésére. Vétséges ügyekben csak a legkivételesebb esetekben lehet elrendelni a letartóztatást. A másik rendelet az értékhatár megváltoztatásáról szól a büntetés kiszabásánál. Vázsonyi utasította az ügyészségeket, hogy vegyék figyelembe a változott értékadatokat és minden mélytányos esetben maguk indítványozzák az enyhítő szakasz alkalmazását.

Esterházy felmentése és Wekerle kinevezése.

A hivatalos lap kedd reggeli számában közli a király három kéziratát, amely a kormányválság okmányyszerű elintézését foglalja magában. A három kézirat a következő:

I.

A miniszterium lemondását elfogadván, értesitem önt, hogy dr. Wekerle Sándort magyar miniszterelnökkommé kineveztem és a miniszterium alakításával megbízam. Elvárom, hogy a miniszterek ennek megtörténteig az ügyeket tovább vezessék.

Kelt Budapesten, 1917 augusztus-hó 20-án

Károly s. k.

Gróf Esterházy Mór s. k.

II.

Kedves gróf Esterházy! Megrongált egészsége legőszintébb sajnálatomra nem engedi, hogy csak rövid idővel ezelőtt nehéz viszonyok között nagy áldozatkészséggel megkezdett, már sikert is felmutató működését folytassa.

Midőn önt az említett okból előadott kérelmére magyar miniszterelnöki állásától kegyelemben felmentem, szívem mélyéből fejezem ki hálás köszönetemet és teljes elismerésem azon kitűnő szolgálataiért, melyeket úgy a hazának, mint nekem tett.

Remélvén, hogy mielőbb visszanyeri egészségét, biztosítom önt különös bizalmamról és változatlan kegyelmemről.

Kelt Budapesten, 1917 augusztus-hó 20-án

Károly s. k.

III.

Kedves dr. Wekerle! Önt ezennel magyar miniszterelnökkommé kinevezem és a miniszterium megalakítása iránti javaslatát elvárom.

Kelt Budapesten, 1917 augusztus-hó 20-án

Károly s. k.

Gróf Esterházy Mór s. k.

A kéziratok kibocsátását megelőzte vasárnap a koronatanács, amelyen a király elnökölt és az összes miniszterek is résztvettek. A király megnyitván a koronatanácsot, közölte, hogy Esterházyt felmentette állásától és helyébe *Wekerlét* nevezte ki miniszterelnökké és minthogy *az irányelvek nem változnak*, kérte a minisztereket, valamint a jelenlévő gróf *Hadik* Jánost, hogy viselt állásukat *Wekerle* miniszterelnöksége alatt is tartásuk meg. A miniszterek kijelentették, hogy *állásaikat megtartják* és csak *Gratz* Gusztáv közölte, hogy mint ez már régóta ismeretes,

visszamegy a külügyminiszteriumba. A pénzügyi tárcát tőle *Wekerle* veszi át.

A miniszterek elbucsuhtak Esterházytól, aki a közeli napokban hosszabb üdülésre Svájcba utazik. Az új kormány első tanácskozását még nem tartották meg, mert gróf *Apponyi* Albert nincs Budapesten és mint-hogy elhatározását nem ismerik, nélküle nem akarták a tanácskozást megtartani. *Wekerle* felkérésére *Tóth* János utazott el a beteg *Apponyi*hoz Eberhardra, hogy közölje vele *Wekerle*nek azt a kérését, hogy *maradjon meg ő is a kabinetben*.

A kancellár nyilatkozott a pápa békejegyzékéről.

— Reméli, hogy az akció a békéhez fog vezetni. —

Késő éjjel érkezett hozzánk annak a beszédnek lényeges része, melyet kedden délután *Michaelis*, német kancellár mondott el a birodalmi gyűlés főbizottságának ülésén. A kancellár beszédének előre megjelölt célja az volt, hogy leszögezze azt a hatást, amelyet a pápa békejegyzéke keltett a központi hatalmaknál. A kancellár beszédében ennél a meghatározott körnél nem tett nagyobb lendületet és bármily szokatlan is, de nyíltan kijelentette, hogy a békejegyzék lényegére vonatkozólag csak a szövetségesekkel történt megállapodás után foglalhat állást.

A német kancellárnak ebből a loyaltásából az is kétségtelenül kiderül, hogy a központi hatalmak válaszukban nyilván tovább fognak menni az eddig általánosságban hangoztatott békehajlandóság fejtegetéseinek és közeledni akarnak ahhoz a határhoz, amely már a pozitív hadicélok megjelölésének mesgyéjén húzódik végig. Mikor a kancellár megvilágította a hadihelyzetet és újabb leleplezést tett az antant hódító szándékáról, szembeállította ezzel azt a tényt, hogy mi a bőrünket védjük. Ezt nyugodtan elmondhatta, mert a támadás nagy nyitányát most is az antant komponálja és nyugodtan hivatkozhatott ismét békés szándékunkra, mert a bőrünket *Hindenburg* védi elég sikeresen.

Beszéde végén *Michaelis* annak a reményének adott kifejezést, hogy a pápának ez a lépése és a mi közös munkánk hamarosan a tiszteletes békéhez fog vezetni. Ebből megállapítható, hogy a pápa akciója nálunk azt a hatást váltotta ki, melyet bizonyára célul is tűzött ki, hogy a hadviselő államok közeledjenek újra egymáshoz és megértő egyezkedéssel vessenek véget a világmészárlásnak. Természetesen most ismét az antanton mulik, hogy ez a közeledés kölcsönös és eredményes legyen. Ha továbbra is olyan fanyar mosollyal és el nem titkolt gyűlölködéssel fogadják a békekísérleteket, mint a német junkerek, akkor — sajnos — *Michaelis* csalódnai fog, amint az elődjével is megtörtént ilyesmi néhány-szor.

Berlin, augusztus 21. A birodalmi gyűlés főbizottsága ma délutáni ülésén a kancellár beszédet tartott, amelyben a pápa békejegyzékével is foglalkozott. A kancellár beszéde után elhatározta a bizottság,

hogy állást foglal a pápa békejegyzéke dolgában. A külső politika egyéb kérdéseit csak azután fogják tárgyalni.

A szociáldemokratapárt nevében kijelentették, hogy a párt örömmel üdvözl minden olyan lépést, amely a békét közelebb hozza. A haladópart nevében kijelentették, hogy egyetértenek a kancellárral a pápa jegyzékének megítélésében. A nemzeti szabadelvű frakció szónoka kijelentette, hogy a pápa nyilatkozata tartalmának megvitatásában most nem mehet bele. A párt fentartja ez irányban állásfoglalását. A konzervatívek hasonló nyilatkozatot tettek. A német frakció nevében kijelentették, hogy nagyobb rokonérzéssel fogadják a pápa jegyzékét, mint annak idején *Wilson* jegyzékét. Végül a független szociáldemokrata frakció egyik tagja sajnálkozását fejezte ki, hogy nem bocsátkoznak mindjárt a kérdések megvitatásába. Az ülés ezután véget ért. A főbizottság szerdán folytatja a külpolitikai kérdések tárgyalását.

Berlin, augusztus 21. A birodalmi gyűlés főbizottságának ülésén *Michaelis* kancellár a következőket mondta:

— A szövetségesekkel állandó érintkezésben vagyunk. Ellenségeink száma hárommal szaporodott: **Sziámmal**, **Libériával** és **Kínával**. Felkérésemre *Hindenburg* ismertette katonai helyzetünket. Közölte, hogy a buvárhajóharc arra indította az angolokat és franciákat, hogy folytassák, elkeseredett kísérleteiket a flandriai buvárhajótámaszpontok elfoglalására. Támadásaik legsúlyosabb veszteségeik mellett összeomlottak. *Verdunn*él is jelentéktelen sikereik vannak. Keleten csapataink a védelemben és támadásban győzelmet arattak. Buvárhajóink a múlt hónapban is 811.000 tonnát süllyesztettek el. Ennek dacára érthetetlen, hogy ellenségeink a béke gondolatának útját nem egyengetik.

Módomban van az általam legutóbb közölteken felül ellenségeinknek hadicéljaik tekintetében kötött további megállapodására rámutatni.

1915 március 4-ikén Oroszország Franciaországgal egyetértőleg békefeltételül megállapította, hogy Oroszországnak a következő területek jussanak: **Konstantinápoly**, **Trácia déli része**, a **Márvány-tenger szigetei**, **Imbrosz**, **Tenedosz-szigetek** és a **Fekete-tenger** és a

Bosporus közötti szigetek.

Később Oroszország megígértette magának **Trapezuntot** és **Krudisszát**. Franciaország magának követelte **Szíríát** és más kisázsiai területeket. Anglia **Mezopotámiát** igényelte. **Kisázsia** többi részeit megosztották egymás között. Eközben **Itália** beavatkozott a háborúba és az őt megillető zsákmányra is a tárgyalások megindultak.

— Amíg ellenségeink hadicéljai ilyenek, addig *Balfour* kijelentéseit megértjük. Kinyújtott békekezünkre ellenségeink öklüket mutatták.

A jelen pillanatban nincs más számunkra, mint bőrünket védeni.

Eközben érkezett meg a pápa jegyzéke, amelynek tartalmát ismerik.

Ami a jegyzék tartalmát illeti, addig állást nem foglalhatok, amíg szövetségesekkel e tekintetben nem állapodtunk meg. Csak általánosságban nyilatkozhatom és kijelentem: valótlán, hogy a pápa elhatározását a központiak befolyásolták. A jegyzék a katolikus egyház fejének spontán elhatározása. Kijelentem, hogy az, eddig folytatott politikáknak megfelel, amennyiben minden becsületes kísérletet a béke érdekében üdvözlünk. A válasz tekintetében tárgyalásban vagyunk szövetségesekkel és ama reményemnek adok kifejezést, hogy ez a lépés és a mi közös munkánk egyetlen szívéhez fekvő célunkhoz: hazánk tiszteletes békéjéhez fog vezetni.

Az Unio nem fogadja el a pápa békeakcióját.

— **Wilson válasza a pápának.** —

Amsterdam, augusztus 21. **Washington**-ból jelentik a *Morningpost*-nak: *Wilson* válaszát a pápa békejegyzékére a jövő héten szövegezi meg. A szövetséges kormányok között eszmecsere volt a jegyzékről, a tárgyalások folyamán nem volt nézeteltérés, de az Egyesült-Államok válaszukat függetlenül fogják megadni.

Az elnök rokonszenvét fogja nyilvánítani a pápa emberbaráti szándékaiért, egyúttal azonban rámutat arra, hogy az *Egyesült-Államok a pápa által ajánlott alapon nem bocsátkozhatnak tárgyalásokba*. Az amerikai közvélemény ellenez minden békét addig, amíg *Németország folytatja a tenger alattjáró háborút* és más borzalmakat követ el. (M. T. I.)

Keleten és a Balkánon a helyzet változatlan.

BUDAPEST, augusztus 21. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) **Keleti harcér: A helyzet változatlan.**

A VEZÉRKAR FŐNÖKE.

BERLIN, augusztus 21. A nagy főhadiszállás jelenti: **A Dünától a Dunáig a helyzet változatlan.**

LUDENDORFF, első főszállásmester.

(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

BUDAPEST, augusztus 21. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) **Délkeleti harcér: A helyzet változatlan.**

A VEZÉRKAR FŐNÖKE.

Bulgária.

Kapcsolata a háború után Magyarországgal.

Irta: Szauer M. János, a Szegedi Népbank főkönyvelője.

Bulgária, Törökország és a Balkán többi állama a világháború kitörésével az európai politika homlokterébe jutott s jelentőségük úgy politikai, mint gazdasági szempontból fokozódott. E kis államok, melyek még a balkáni háború nyomasztó sulya alatt tengődtek, a világháború első percétől kezdve magukra vonták az európai nagyhatalmak figyelmét. Tudjuk nagyon jól, hogy az antant-hatalmak mily eszközökkel, eleinte szép szóval, rózsás ígéretekkel, később erőszakossággal menő fenyegetésekkel igyekeztek ez államokat ügyüknek megnyerni s a világháború aktív résztvevői közé állítani. De Bulgáriának és Törökországnak jobb diplomáciai államférfiai voltak, mint például Romániának, mert ők idejében felismerték a helyes vágányt, amelyen hazájuk fejlődő s virágzásnak induló gazdasági élete lokomotívjának haladnia kell. Így történt azután, hogy előbb Törökország, majd később, a háború 14-ik hónapjában Bulgária ragadta meg a kard markolatát fenyegetett érdekeinek megvédése céljából. A macedon-kérdés fájó sebe volt Bulgáriának s mégis mielőtt kihuzta a kardot hüvelyéből, hosszas diplomáciai tárgyalásokat folytatott, melyek alatt idejében sikerült megismerni az antant-államok önző, álnok politikáját. Hozzánk, a központi hatalmakhoz csatlakozott.

S azóta együtt vivjuk az élet-halálharcot. Barátok, testvérek lettünk. Megismertük az élniszerető dolgos, munkás bolgárokat. Meggyőződöttünk számtalan esetben a bolgár vitézségről, a bolgár hazaszeretetről, a bolgár fegyelméről. S ez a megismerés nyújt törekvést részünkre, hogy segítsük Bulgáriát, mert egyedül Bulgária van hivatva arra, hogy a lázongó és fegyelmetlen népi Balkánon a vezérszerepet betöltse.

Háború előtt vajmi keveset hallottunk Bulgáriáról. Tudtuk, hogy az ország uralkodója Kóburg herceg, ki mielőtt a bizantinus szelleműl átítatott Balkánra került, az osztrák-magyar hadseregben szolgált. Tudtuk, hogy bolgár kerlások is vannak, kik hangyaszigalommal munkálkodnak s kik közül nagyon sokan magyar rögrőt öntöznek és munkálnak. De nem ismertük Bulgária népének szociális, gazdaságpolitikai és kulturtörténetét, nem ismertük oly intenzíven gazdasági életét. Nem ismertük azt a lüktető erőt, mely turáni vértől származik s amely gyors tempóban viszi előbbre e szorgalmas s igénytelen bolgár népet a haladás útján.

Világháború kellett ahhoz, hogy megismerkedjünk velük s e rettenetes nemzetördelő viharban elhullott bolgár és magyar vér hajtotta ki a szorosabb gazdasági kapcsolat szép jövőre s szép reményekre jogosított fáját. Kötelességünk, hogy közös hőseink vérével megszentelt eme hajtást ápolgassuk, hogy majdan, ha eljön a békés hétköznapi munka ideje, a gyenge hajtás erős fává váljon.

Bulgária gazdasági élete egészséges alapokon nyugszik. Területe a törökellenes háború előtt 96346 négyzetkilométer volt, amelyhez az 1913. aug. 10-iki bukarésti békekötés 18000 négyzetkilométert csatolt. Lakossága 1910. december 30-án 4,337.516 volt, amelyhez még hosszásamitandó a meghódított terület lakossága, amellyel együtt körülbelül 5 és fél millió.

Lakossága szorgalmas földmivelő nép. A birtokmegosztás nagyon kedvező, amelyet a következő számok is igazolnak*):

Állami birtok	10%
községi birtok	25%
magánosok birtoka	48%
hasznavehetetlen terület	17%

Tekintve azonban azt, hogy a mezőgazdasági termelés fejlesztésére évről-évre nagyobb gondot fordítanak, a hasznavehetetlen terület nagysága évről-évre *kisebbedik*.

Nagybirtok nincs. A magánosok kezében levő birtok így oszlik meg:

	Birtokok száma ezer	0/0	Terület ezer hektár	0/0
2 hektárig	425	45.6	322	7
2—5 "	213	22.8	713	15.4
5—20 "	268	28.7	2519	54.4
20—100 "	26	2.8	818	17.7
100 hektáron felül	1	0.1	254	5.5

A bolgár mezőgazdaság azonban még kezdetleges. Még mindig divik a faeke. Rendszeres trágyázás ismeretlen Bulgáriában. A mezőgazdasági fejlődés e setét foltjai részben annak tulajdoníthatók, hogy a parasztok 40-50 százalék kamatos adósságokat nyögnek, melyeket magánosoktól vettek igénybe földvásárlás céljából. A föld hozadéka nem fedi a kamatterhet s így természetesen újabb beruházásokra, gazdasági eszközökre töke nincs. Intenzív belterjes gazdálkodási rendszer még csak nagyon kevés helyen divik s így — bár a klíma és esőmenyliség tekintetében kedvezőbb viszonyaik vannak, mint nekünk, — termésátlaguk mégis rosszabb a mienknél. És pedig:

	hektáronként 1911-ben
buza	11.8 métermázsa
rozs	10.3 "
árpa	10.7 "

Ezek a főtermékeik. Termelnek ezenkívül sok kukoricát. Burgonyatermelésük gyenge.

Tekintve, hogy a kedvező birtokmegosztás folytán a föld jó része oly parasztok kezében van, kik 5-20 hektárig terjedő birtokon gazdálkodnak, e kisbirtokosok nagyjából kértészkesdéssel, szőlőmiveléssel s különösen a Balkán-hegyláncról délre fekvő gyönyörű síkságon, Kasanlik város környékén rózsaoajtermeléssel. Mértföldekre terjed a rózsaujtatványok területe, ami nagyon jól jövedelmez gazdájának.

Az extenzív gazdálkodást látjuk az állattenyésztésénél. Állatállománya 1910-ben:

ló, számár, öszvér	600.000
szarvasmarha	2 1/4 millió
sertés	500.000
juh, kecske	10 millió

A Keletre terjeszkedő nyugateurópai gyár-
ipar tönkretette a bolgár kézműipart és házi-
ipart, mely a XIX. század elején, a török hó-
dolság alatt virágzott. Technikai kivitelük tö-
kéletlenségével nem vehették fel a versenyt, a
Nyugatról betóduló gyáripari termékekkel szem-
ben, melyek a Vaskapu szabályozása és a Zi-
mony-Belgrád-Nis-Szofia-Konstantinápoly vasut-
vonal megnyitása óta mind nagyobb tért hódí-
tottak Keleten.

Gyáripara még nagyon fiatal s kormányai-
kévek óta különféle iparfejlesztési eszközökkel,
mint védővám, adómentesség, szubvenciók stb.
igyekeznek támogatni.

Állampénzügye még nem heverte ki a fél-
évezredes török uralmat, valamint a költséges
Balkán-háborút. Így érthető, hogy miért emel-
kedik évről-évre az államadóssága. Eladósodott

*) Varga Jenő: Bulgária.

állam. Tartós béke, serény gazdasági munkája
révén heverheti csak ki adósságait.

Pár vonásban ez Bulgária gazdasági éle-
tének képe.

Magyarország már békeidőben is kedvező
gazdasági és kereskedelmi viszonyban állt Bul-
gáriával. Bulgária igen sok szükségletét fedezte
a magyar gyár-
ipar. Mezőgazdasági eszközöket,
szántóvetőgépet, lokomobilokat, cséplőgépeket
nagyon sokat szállított Magyarország. Viszont
Bulgáriából rizst és gyapotot nagy tételekben
importáltunk.

A központi hatalmak mindig nagyobb
arányban vettek részt Bulgária forgalmában,
mint az antant-hatalmak. A jövő gazdasági
viszony módosatairól még nagyon időszerűtlen
és korai beszélni. De az a megértés, mely a
bolgár és a magyar nép között a világháború
folyamán kialakult, reményt táplál arra nézve,
hogy a gazdasági viszony e két állam között
háború után barátságos és bensőséges lesz.

A dunai út, nemkülönben a kitűnő vasut-
vonal is elősegíti a gazdasági kapcsolat meg-
erősítését e két ország között.

Bismarck mondta, hogy az egész Balkán
nem éri meg egy német gránátos életét.

S mit mutat a világháború alatt kifejlődött
gazdaság politika?

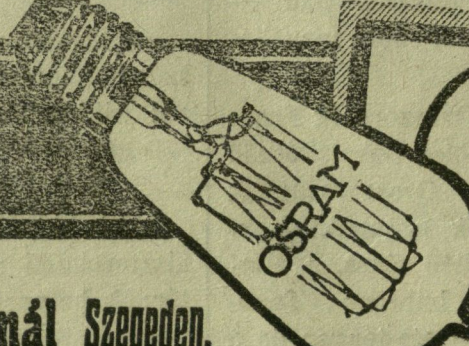
Hogy jövőnk a Balkánon van.

Magyarországot geográfiai helyzete szinte
predesztinálja, hogy a világtörténetnek háború
után kezdődő új fejezetében Magyarország
gyáripari termékeinek a Kelet piacait lekösse.

Hisszük, hogy Bulgária a háború után
virágzó állammá fog fejlődni. Jelenleg egy uton
haladunk a közös ellenség ellen, háború után
pedig jólétünk, gazdasági önállóságunk felé.

A kormány meg akarta menteni a cárt.

Stockholm, augusztus 21. A *Pravda* a
kormányának arról az intézkedéséről, hogy a
cárt Tobolszkba viszik, a következőket írja:
A harmadik ideiglenes kormány e kérdésben
éppen úgy kezd eljárni, mint az első. Az első
kormány megállapodott a katona- és munkás-
tanács tudta nélkül az angol nagykövetséggel
hogy a cár *Angliába fog költözni*. Midőn a
vasutasok értesítették az erre vonatkozó elő-
készületekről a katona- és munkás-tanácsot,
hirtelen ágyukkal vétették körül Carszkoje-
Szelót és kijelentették, hogy *azonnal letartó-
ztatják a cárt, ha kísérei a lábát Carszkoje-
Szelóból*. Az új kormány azzal a látszattal,
hogy büntetni akarja a cárt, elhatározta, hogy
Tobolszkba küldi. A helyzet azonban az,
hogy *Tobolszkból, különösen angol segítség-
gel, igen könnyű a cárt megszöktetni*. De ha
nem is az a célja a kormányának, a deportá-
cióval minden esetre *menteni akarják a cárt*,
mert attól tartanak, hogy egy legközelebbi
zavargás alkalmával a munkások, vagy a ka-
tonák saját szakállukra *végezhetnének vele*.
Arra nézve, hogy a cár deportálása a forra-
dalom érdekében történik, a kormány *semmi-
féle érvet nem tud felhozni*.

Osram

A bevált fémszálas
izzólámpa

Kapható
Fonyó Sománál Szegeden.

A légszeszfogyasztás újabb korlátozása.

(Saját tudósítónktól.) A tanács vasárnap délelőtti rendkívüli ülést tartott, amelyen a gázfogyasztás újabb szükségessé vált korlátozásáról tanácskozott. Az ülésen résztvevett a légszeszgyár képviselője is. Az eddiginél lényegesen nagyobb korlátozásokat az tette szükségessé, hogy a légszeszgyár a fogyasztás mai mérve mellett csak néhány napig tudná üzemét fentartani. Augusztus folyamán ugyanis mindössze kilenc vagon szén érkezett, úgy, hogy a vállalat a raktáron levő szén fogyasztásával tudta csak a légszeszgyártást üzemben tartani. A tanács a következő korlátozásokat léptette életbe:

Az utcai világítás holdvilágos éjszákán teljesen szünetel. Bonus estéken éjjeli 1 óráig világítandók az utcák, kivéve a vasuti állomásokhoz vezető Kosuth Lajos- és Boldogasszony-sugárutakat, ahol hajnalig éghetnek az utcai lámpák.

2. A magánfogyasztásban, a háztartásokban csak egy szobát szabad világítani egy légszeszlámpával. Ahol azonban a villanyvilágítás is be van vezetve, ott gázzal világítani tilos.

3. Főzési célokra csak reggel 7—8-ig, délelőtti 10-től délután 2-ig és este 6—9-ig áll a légszesz rendelkezésre. Délután 2—3-ig még olyan nyomása lesz a gáznak, hogy ételek melegíthetők legyenek. Ezt a 2 órákor hazatérő tisztviselőkre való tekintettel állapították így meg. A megjelölt időn túl egyébként olyan alacsony lesz a légszesz nyomása, hogy a resókon sem főzni, sem melegíteni nem lehet.

4. A gázvilágítást a kávéházakban, vendéglőkben felére kell redukálni. A korlátozások már ma életbe léptek.

Ezeket a közönségnek szóló rendelkezéseken kívül elhatározta a tanács, hogy a szénközpontnál sürgősen közbenjár a gázgyárnak szállítandó szén érdekében. Már itt fölmerül az a kérdés, hogy miért kellett ehhez a közbenjáráshoz a tanácsi határozatig várni és ha az ilyen nagyon fontos, nagyon sürgős ügyet sem lehet tanácsi határozat nélkül intézni, miért kellett a tanácsüléssel az utolsó óráig várni. Mi voltunk ép azok, akik — a helyzet teljes ismeretében — már régebben kifejezést adtunk annak a véleményünknek, hogy az ideiglenes telet nem lehet átküzdeni a gázfogyasztás nagybővítésével korlátozása nélkül. Azt hittük azonban, hogy az inséges időkre valami átmenetet fognak biztosítani és ökonómiával rendezkednek be. A gázvilágítást az összes lakásokban villanyvilágítással kellett volna kicserélni. Ezzel elérték volna azt, hogy magánlakásokban világításra gázt már augusztusban sem használtak volna. Ugyanilyen módon lehetett volna a vendéglők és kávéházak gázfogyasztását még jobban korlátozni.

Nyomban fölmerül természetesen az a kérdés, hogy a mai szűk világban rendelkezésre állt volna-e a szükséges anyag. Ugy tudjuk, valamennyi anyagkészlete van a vállalatnak és szerezni is lehet még, persze nagyon magas áron. Talán mondanunk sem kell, hogy az új vezetékek bevezetésénél a leggazdaságosabban kellene eljárni és a rendkívüli helyzetre való tekintettel egy ötszobás lakás minden szobájába nem kellett volna a villanyt sem bevezetni. Hiszen számolnunk kell azzal, hogy gázvilágításunk egyáltalán nem lesz. Mi történik akkor az egyre rövidülő napokon azokkal a lakásokkal, amelyekbe nincs bevezetve a villany?

Ma, amikor petroleum sincs, gyertya csak hihetetlenül magas árért kapható — nehezen és ki tudja, meddig?

Az előállott helyzet tehát egyáltalán nem olyan, amely az ismertetett tanácsi határozattal elintézhető lenne. A világítás problémájával sürgősen foglalkozni kell ismét. A szénközpontnál való eljárást pedig hihetőleg nem úgy értelmezi a tanács, hogy majd írást küld. Haladéktalanul utazzék Budapestre a tanács egyik tagja, lehetőleg az, aki a mai bonyolult hatósági teendőkhöz legkevésbé vesz részt, tária ott fel azt a helyzetet, amelybe az ország második városa jutott és — szén nélkül haza ne jöjjön. Bizonyára támogatni fogja nehéz munkájában dr. Kelemen Béla főispán is.

Még egyet. A légszeszgyár ügye abba az ügyosztályba tartozik, amelynek élén a néhai boldog időkben Balogh Károly állott. Balogh most a közéleti hívatalt vezeti, ami oly nagy munkát ad, hogy kívánni sem lehet tőle, hogy a most fölmerült és a hasonló ügyeket is ő intézze. A polgármesternek joga van egy-egy ügyet a tanács valamelyik más tagjának kiosztani. Bizonyára megnyugvást keltene, ha a világítás minden dolgát Fodor Jenő tanácsnoknak iuttatná, aki a légszeszgyárral, a szénközponttal és más hatóságokkal való állandó érintkezésben minden valószínűség szerint enyhíteni tudná azokat a hiányokat és zavarokat amelyek ezen a téren mutatkoznak és fenyegetnek.

Szeged jövő évi költségvetése a pénzügyi-bizottságban.

(Saját tudósítónktól.) Szeged pénzügyi bizottsága kedden délután dr. Somogyi Szilveszter polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a jövő évi költségelölírányzat került tárgyalás alá. A bizottság átvizsgálta a Scultéty Sándor főszámvevő által elkészített költségelölírányzatot, amelyet már ismertettünk és melynek tételei csak néhány pontnál változtak meg. A megjelentek egyébként teljes elismeréssel adóztak a főszámvevő érdemes munkájának. Balogh Károly, mielőtt Scultéty előterjesztését megtette volna, kérte, hogy a rendkívüli alapra az előirányzott 70.000 koronán kívül még 180.000 koronát vegyenek fel. A bizottság a pénzügyi tanácsos javaslatához — miután ez a költségvetés reális voltát csak emeli — hozzájárult.

Scultéty Sándor főszámvevő ismertette a költségelölírányzatot. A városi üzemek bevételi tételeinek tárgyalásakor a bizottság megállapította, hogy a vízvezeték bevételeire előirányzott 196.000 korona kevés. Megkeresik a tanácsot, hogy a vízdíjakat a lakberek összegének arányában állapítsák meg és ilyen irányú javaslatot terjesszenek a közgyűlés elé.

A gőzfürdő bevételeire 101.000 koronát irányzott elő a főszámvevő. Weiner Miksa ezzel kapcsolatosan kifogásolja, hogy a gőzfürdő egész nyáron át zárva van. A magánfürdőknek van szénük, csak a városnak nincsen. A polgármester felvilágosításul azt válaszolja, hogy amíg a tiszai fürdők nyitva vannak, akkor is zárva lenne a fürdő, ha szén lenne. Ösztől kezdve azonban gondoskodni fog arról, hogy a fürdő időnkint nyitva legyen.

A bevételi tételek tárgyalása teljesen vita nélkül folyt le a továbbiak során. A város bevételei tehát az előirányzat szerint így alakulnak:

Pénztámaradvány 137.050, haszonvételi jogok 193.752, fogyasztási adók 1.007.934 városi vámok és illetékek 403.200, földék és

köztér 1.933.545 korona, üzemek 585.827 korona, házak 96.331 korona, erdők 126.671 korona, filzesek és közterek 2189, megterhelendő adók és költségek 192.603, cselekvő tőkék és kamatok 1.191.387, városi adók 231.268, közigazgatási bevételek 91.415, rendőrségi bevételek 104.932, katonaligy 212.036 tanlgy és közmívelődés 226.889, egyéb bevételek 96.225, összesen 6.823.164 korona. Az 1917 évre előirányzott bevételek végösszege 6.041.178 korona.

A kiadási tételek részletes tárgyalásánál Wimmer Fülöp javaslatára kimondta a bizottság, hogy a személyzet ruhazükségletének fedezésénél föl hívja a tanács figyelmét a köteles takarékosagra, úgy, hogy csak a legszükségesebb ruhaneműket szerezzék be. A siketnémák intézetének segélyét 2000 koronáról 3000 koronára emelte föl a bizottság. Dr. Végman Ferenc ezzel kapcsolatosan azt kérte, hogy a tanács hívja föl az intézet igazgatóságának figyelmét a kolduló némákra és vakokra, akiknek az intézetben való elhelyezése nagyon kívánatos volna. A bizottság kérni fogja a tanácsot, intézkedjék, hogy a koldusokat elhelyezzék az intézetben, vagy a szegényházban.

A városi fogatok föntartásánál a lovak élelmezésére 80.720 korona van fölveve a költségvetésbe. Somogyi Szilveszter polgármester ezt nagyon soknak találja. A városnak, amely 70.000 hold földdel rendelkezik, nem szabadna lovak élelmezésére ennyit költeni. Scultéty Sándor főszámvevő közli, hogy ami itt például szénára elő van irányozva mint kiadás, a bevételben is szerepel bevételként. A bizottság végül is kimondta, föl hívja a tanács figyelmét, hogy a városi lovak ellátására szükséges zabot termelje maga a város.

Scultéty Sándor főszámvevő ezután közli, hogy előre nem látható kiadásokra összesen 74.257 koronát illesztett a költségvetésbe. Ez az összeg azonban rendkívül csekély. Legalább 250.000 koronára föl kell emelni. A pótdadó emelése helyett azonban célszerűbbnek látta a pénzügyigazgatósággal tárgyalni, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok megadóztatásáról. Ugyanis vannak vállalatok, amelyek az egész országra kiterjedő vállalatok helyi telepei. Ezek nem Szegeden adóznak, de adójuk 80 százaléka igényt tarthat Szeged. Ez az összeg pedig bőven fedezi a rendkívüli alap költségeit. A bizottság a jelentést tudomásul vette.

A kiadások előirányzat szerint így alakulnak:

Haszonvételi jogok 80.921, fogyasztási adók 747.123, városi vámok és illetékek 101.377, üzemek 633.265, erdők 32.920, közterek 53.818, bel- és külterületi utak, hidak és árkok jókarban tartása 17.831, közadók és adóbehajtás 150.376, szenvedő tőkék és kamatok 2.229.360, közigazgatás 958.071, rendőrség 574.056, katonaligy 76.786, tanlgy 748.888, tudomány és művészet 143.623, vallásügy 110.128, egészségügy 194.293, köz-tisztaság 70.000, utcai világítás 119.248, tűzoltási költségek 120.117, városi alapok segélyezése 492.209, vegyescélu segélyezések 43.724, árvízvédelmi kiadások 61.623, városi fogatok 110.402, különféle rendes kiadások 46.594 korona.

MÉZET

nagyban vásárol, a legmagasabb árban.
Ajánlatokat árral megmintaázva kérek

SZEMERE terményüzlete

SZEGED, Peketesas- és Kígyó-utca sarok.
Telefon 10—90.

HIREK

0000

Hogy akarják orvosolni a cipő-mizériákat.

(Saját tudósítónktól.) A cipőközpont és az érdekelt borszakmák között — mint Budapestről jelenti tudósítónk, — kiélesedett harc folyik a körül, hogy a cipőközpont hivatott-e a borszakmában levő anarchisztikus állapotokat megszüntetni. A cipőközpont legújabbban arra határozta el magát, hogy hatáskörét kiterjeszti a bőrelosztásra is, szabályozza azon kívül mind a rendelt cipők, mind pedig a javítás árát is. Ilyen értelemben rövid idő alatt három beadványt intézett a kereskedelemügyi miniszterhez s emiatt a cipészek és a kereskedők egyrésze éles támadást intézett a cipőközpont ellen. Legutóbb a kereskedelemügyi miniszterhez intézett beadványunkban a cipőközpontot különféle visszaélésekkel vádolták meg. Ebben az ügyben a minap értekezletet tartottak a kereskedelemügyi miniszteriumban Emmich miniszteri tanácsos ügyosztályán és itt sikerült az éles ellentétet, legalább látszólag elsimitani.

A cipészek és az elégedetlen kereskedők ezek után is folytatják a harcot a cipőközpont ellen. A kereskedők különösen azt szeretnék keresztülvinni, ha a kereskedelemügyi miniszterium a cipőkészletekre vonatkozó statisztikai felvételek elrendelését visszavonná. A cipészek különösen a cipőjegyek behozatalának tervét helytelenítik, amit legfőbb érvül hoznak fel a cipőközpont ellen. A kereskedelemügyi miniszteriumban báró Lers Vilmos államtitkár azzal akar véget vetni a cipőipar és kereskedelem terén dúló áldatlan állapotoknak, hogy legközelebb ankétot hív egybe, melyen napirendre tűzik az összes függő kérdéseket és ugyanezen itt döntenek a cipőjegyek dolgában is. László Pál nyugalmazott miniszteri tanácsos, a Cipőközpont elnöke, a vitás kérdésekről a következőket mondotta:

— A Cipőközpont álláspontja az, hogy végül radikálisan rendet kell teremteni a cipőiparban és kereskedelemben. Erre a szerepre vállalkoztunk, és ezt keresztül is fogjuk vinni, szemben minden támadással és lekiéscsinléssel. Hogy nem illetéktelenül avatkozunk a dolgokba, arra legjobb bizonyítékul szolgálnak a mai züllött állapotok, melyek végeredményben a közönség kárára vannak. Befolyást akarunk gyakorolni a jövőben a bőrelosztásra, a rendelt árak és a javítások áaira.

— A cipőjegy terve a Cipőközpontból indult ki és a kivitel részleteiben különböző vélemények vannak. Szerintem legcélszerűbb volna, ha mi a cipőkészleteket egyenesen a városokba utalnánk ki és az elosztást ezek végeznék. Az a részletterv is felmerült, hogy minden luxus cipő vételénél kötelezni kell a vevőt, hogy egy pár ócska cipőt szolgáltatson be csereképpen. Egyébként azt akarjuk, hogy egy-egy vevő egy pár cipőnél többet egy évben ne vásárolhasson. Megjegyzem, hogy Németországban az állapotok még sokkal rosszabbak, mint nálunk, külföldi cipő-behozatalunk csaknem teljesen megszűnt. Ami cipő érkezik Ausztriából és különösen Oroszországból, abban sincs köszönet. Kivána-

tos lenne, ha a tervezett tanácskozást a kereskedelemügyi miniszteriumban mihamarabb megtartanák, hogy kibővített hatáskörrel hozzáfoghatnánk a viszonyok megjavításához.

— A király visszaérkezett Bécsbe. Bécsből jelentik: Öfelsége, a király kedden reggel Budapestről visszaérkezett Bécsbe.

— A házi ezred érdekében. Mióta Gyulafehérvárra helyezték a 46-os ezredet, azóta egyre azt kívánja a város közönsége, hogy a háziezredet helyezték vissza Szegedre. Ebben az irányban már a télen megindult egy akció, ami derék 46-osaink és a közönség nagy sajnálatára nem vezetett eredményre. Am sem a város hatósága, sem a közönség nem tudott belenyugodni ebbe a visszas állapotha és újra meg újra arra törekszik, hogy a háziezred ismét Szegeden találjon elhelyezést, ahol a Mars-téri kaszárnya majdnem üresen áll és befogadásra várja a szegedi és szeged-vidéki ifjakkból sorozott ezred legénységét. Arról értesültünk, hogy a város főispánja: dr. Kelemen Béla, a II. kerület országgyűlési képviselője: dr. Kószó István és dr. Somogyi Szilveszter polgármester újabb akciót kívánnak kezdeményezni a 46-osok hazahozatala érdekében és illetékes helyen mindent elkövetnek, hogy a város közönségének jogos és indokolt kívánsága ezuttal valóra váljon. Tudomásunk szerint dr. Kelemen Béla főispán esütörtökön utazik fel Budapestre, ahol az illetékes tényezőket felkéri arra, hogy a háziezred visszahelyezése iránt a hadügyminiszternél interveniáljanak. Nagy öröm érné a város polgárságát, ha az újabb akció sikerre vezetne és ha háziezredünk derék katonái mielőbb vissza-

térnének Szegedre. Arról is van értesülésünk, hogy a Szegeden időző ezred tisztkara szeptember nyolcadikán tervezi a 46-osok özvegyei és árvái javára megtartandó nagyszabású népiünnepély rendezését, aminek fényes sikere nem szenved kétséget és előrelátható.

— Katasztrofális földrengés. Budapestről telefonálja tudósítónk: A szeizmografikus készülékek 1400 kilométer távolságban katasztrofális földrengést jeleznek. A földrengés főfészke, vagy Kisázsia, vagy pedig igen valószínűleg Délolaszország.

— Népiünnepélyek. Vasárnap és hétfőn a szegedi árkászszázalaj szépen sikerült népiünnepélyt rendezett Ujszegeden. Az ünnepély nagy sikerét bizonyítja, hogy 25.000 belépőjegy kelt el. Bizonyos, hogy a két nap jóvedelméből tekintélyes összeg jut a szolgálni kívánt áldásos célra. A rendezőség bőséges ötletekkel dolgozott azon, hogy minden ember megtalálja azt a szórakozást, amit keresett s így leróhassa a maga adóját. A népiünnepélyeken szokásos sátorok tömve voltak mind a két napon. A eldobált konfetti sulya több mázsára rug. A vajás és sóskifli, amelyeket így, jótékonysági ünnepélyeken még lehet kapni, darabonként sokszor 1 koronáért, mind elfogytak. Az ünnepély két napján hideg bufféval felszerelt moterosolnakok közlekedtek a Tiszán. — Szent István napján még egy népiünnepély volt: a szegedi honvédek átrándultak Szatymazra, ahol szép sikerrel megismélték a szegedi honvédnapot.

— Új német hadikölcsön. Berlinből jelentik: A hetedik német hadikölcsön szeptember

KORZÓ MOZI

Igazgató: VASS SÁNDOR.

Telefon 11-83.

Szerdán

a Nordisk-gyár legszebb produktuma!

A főszerepben RITA SACHETTÓ.

A méltóságos kalandornő

bűntügyi dráma 4 felvonásban.

Az amerikai nagynéni

vígjáték 3 felvonásban.

A 9 órai előadás a Korzó mozi nyári helyiségében lesz megtartva.

Előadások 5, 7 és 9 órakor.

Helyárak: Páholy 1.60, zsölye 1.20, I. hely 1 K., II. hely —.80 fillér, III. hely —.50 fillér.

A nők választójoga

egyhangulag a

DIANA

poder és krém mellett nyilatkozik meg, mert e két szer a női szépség egyedüli biztosítéka.

Próbadoboz kor. 1.—

Nagy doboz „ 2.50

Mindennapi kapható!

második felében fog kibocsátásra kerülni, de a típus még nincs megállapítva. Az új hadikölesön aláírási feltételei csak kevésbé fognak különbözni az eddigi kölesönök feltételeitől.

— **Előléptetések.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli az ötödik honvédegyezményben történt következő előléptetéseket: A király (Balázs Sándor tartalékos hadnagyot főhadnaggyá, Mészáros Gyula, Szűcs Jenő, Stertz Máttyás, Bajkay Lajos, Eisler János és Juhász László zászlósokat hadnagyokká nevezte ki.

— **Konyhakertészetet létesít a város.** A tanács keddi ülésén elhatározta, hogy a bódmi rétből 45 hold földet házikézelésbe vesz a városi konyhakertészet céljaira.

— **Idegen területről tilos a gabonavásárlás.** Az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melyben szigorúan tiltja, hogy idegen községek területéről engedély nélkül gabonát vásároljanak. Intézkedik a rendelet arról is, hogy a helyi fogyasztás céljára csak a kisebb gazdák terméskészletét jelöljék ki.

— **A félmillió szeszcsalás.** Budapestről jelentik: A 450.000 koronás szeszcsalás ügyében a budapesti főkapitányság táviratilag megkereste a marosvásárhelyi állomásfőnökséget és az államvasutak igazgatóságát és megkérdezte, hogy a Kohn által bемondott G. R. F. 362.542, továbbá G. R. N. 112.591. jelzésű kocsik átfutottak-e a marosvásárhelyi állomáson, illetőleg egyáltalán léteznek-e az államvasutak kocsiparkjában. Marosvásárhelyről azt jelentették, hogy ilyen jelzésű kocsi nem futott keresztül az állomáson, az államvasutak igazgatósága pedig arról értesítette a főkapitányságot, hogy ilyen jelzésű kocsik az államvasutak kocsiparkjában nem szerepelnek. Ez azonban nem teszi kizártnak azt, hogy Kohn látott ilyen jelzésű kocsikat. A mai zavaros helyzetben egyáltalán nem lehet megállapítani, hogy ilyen jelzésű kocsik vannak-e és hogy azok ez idő szerint hol tartózkodnak és milyen áru- rakomány van rajtuk. A család büntetvével gyanúsított Kohn Lajost hétfőn átkísérték az ügyészség fogházába.

— **A Sándor.** A város apraja-nagyja egyaránt ismeri Sándort, a félkegyelmű legényt, aki nyári időben fölvirágozott kalappal járja a belváros utcáit, különösen a korzón fordul meg gyakran és egy-két fillért, vagy még inkább cigarettát kéreget a járó-kelőkől, vagy a platánok alatt elhelyezett székeken ülő kö-

zönségtől. A Sándor néha mulatságos figura, aki ügyefogyottan szalutálgat a katonáknak és érthetetlen szavakat mormog magában, az ismerősei felé pedig csókokat dobálgat. Ezek a csöndes pillanatai Sándornak, aki azonban néha megjátsza magát, kellemetlenkedni kezd sőt a kis gyerekeket ütlegeli. Az apró porontyok félnek is a Sándortól és szaladnak előle, ha észreveszik, amin persze Sándor nagyokat nevet. Az utóbbi időben a Sándor viselkedése mindinkább elviselhetetlenné lett, mert mostanában abban találja a szegény félkegyelmű a passzióját, hogy a korzón sétáló fiatal lányokat hátba vágja. Ma délből is hátbavágósdit játszott a Sándor, nem kis rémületére a korzón gondtalanul sétáló ifjú kisasszonykáknak. Persze a Sándor megjátszása ma is rémületet és felháborodást keltett. Ideje volna már, ha a rendőrség gondjaiba venné Sándort, a szegény félkegyelműt és gondoskodna arról, hogy sem a járó-kelőknek ne alkalmatlankodhassék, se a gyerekeket ne ütlegelhesse a Sándor, akinek talán még sem az utcán volna a helye...

— **Gyümölcs és zöldségkivitelünk augusztusban.** Az augusztus első napjaiban megalakult zöldség, főzelék és gyümölcs forgalmi részvénytársaság kimutatása szerint augusztus 11-ike és 20-ika között a részvénytársaság Ausztriába szállított 818 métermázsa paprikát, 15.131 métermázsa paradicsomot, 12.869 métermázsa uborkát, 2480 métermázsa vöröshagymát, 18.260 métermázsa tököt, 7111 métermázsa szilvát, 5080 métermázsa sárgadinnyét, 9085 métermázsa görögdiányt. Németországba pedig 1500 métermázsa uborkát és 2000 métermázsa sárgadinnyét.

— **Adomány.** Solymos Elemér, törökbecsei földbirtokos a múlt hét elején egy millió koronáért megvásárolta az Ungár-Mayer féle palotát s így szegedi lakossá lett. Solymos ebből az alkalomból 1000 koronát küldött a polgármesternek a szegedi hadirokkantak javára.

— **Kisztrafikosok panasza.** Budapestről jelentik: A magyar dohánykísárusok országos egyesülete most felterjesztést intézett a pénzügyi kormányhoz. A memorandum utal arra a szomorú helyzetre, amelyben a dohánykísárusok vannak. Kifejtik, hogy a heti dohánymennyiség, amelyet kapnak, legjobb esetben hétszáz korona értékű, de van olyan kisztrafikos is, aki csak heti 180 korona értékű árut kap. Ha a maximális hétszáz korona értékű áru után való hasznót számítják, akkor az heti 63 korona, vagyis egy hónapra 252 korona. Ebből kell élniük családotól a kisztrafikosoknak, akik közül a legtöbb jobb napokat látott özvegyasszony, főleg nagyobb állású tisztviselők özvegye és árvája. Ezután

rámutatnak arra, hogy 1858-ban, amikor a dohányárak állami egyedárusítása életbelépett, a jutalék tíz százalék volt, a dohányárusok pedig az 1. jog elismerésüül évenként egy aranyat fizettek. A jutalék ma is, mikor számszerűen meghatározható, mennyivel drágább a megélhetés, tíz százalék és ebből is tőzsbér címén vissza kell fizetniök egy százalékot. Teljesen méltányosnak tartják tehát azt a kérésüket, hogy ezt a tőzsbért engedjék el, a jutalékot pedig emeljék fel tizenegy százalékra. Szerintük a kisztrafikosok helyzetén csak úgy lehet segíteni, ha megszűnik a dohánynagyárusok detail árusítása, épp úgy, mint Bécsben, ahol a nagyárusnak nincs joga arra, hogy kicsinyben árusítson. A dohányhiány egyik okát abban is látják, hogy a társaskörök, egyesületek, gyárak stb. ma is hetenként nagyobb mennyiségű dohányt kapnak, hogy azt tagjaik, illetve alkalmazottaik között szétosszák. Kérik, hogy a dohányárának az említett részére való kiszolgáltatását szüntessék be.

— **ÓRA és ÉKSZER** javításokat gyorsan, pontosan és olcsón készít FISCHER K. Korzó kávéház mellett. — Telefon: 1538.

— **A strandfürdőn meglópták Pálffy Józsefet.** A rendőrségi sajtóiroda jelenti: Hétfőn délből a strandfürdőn lopás történt. Dr. Pálffy József árvaszéki elnök kabinjából ellopták százhatven koronát tartalmazó pénztárcáját. A lopást három fiatalok suhanc követte el, akiket Varga Antal rendőr néhány órával később már el is fogott a Szeged-állomáson. A suhancokat őrizetbe vették.

— **A munkaközvetítő hivatal felhívja a hadbavonult katonák családtagjait,** hadiözvegyeket, árvákat, szabóiparosokat, varrónőket s általában varrógéppel rendelkező nőket, akik katonai fehérművek készítésében gyakorlatlanul bírnak, vagy azt megtanulni óhajtják, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a munkaközvetítő hivatalban. (Kereskedelmi és Iparkamara épületében.) Hivatalos órák reggel 8-tól fél 1-ig.

— **Egy villa égése.** Nagyváradról jelentik: A Rulikovszky-uti honvéd kaszárnya szomszédságában levő Batthyány-utcaiban kigyulladt az emeletes Mándy-villa, amelyben jelenleg a fronton lévő honvédtisztek családjai laknak. Oltás közben a nagy hőségben több tüzoltó elájult, egy pedig megsebesült. A padlás a rajta levő értékes szőnyegekkel együtt leégett.

Jelentés az Isonzói csatáról.

A sajtóhadiszállásnak jelentik a Magyar Távirati Irodának augusztus 21-én délből:

Az isonzói csata továbbra is kedvezően folyik. Az eddigi eredmények ránk nézve teljesen kielégítőek.

Spanyolországban helyreállott a nyugalom.

Bern, augusztus 21. A Petit Parisien-nek jelentik Barcelonából: Itt tegnap óta nyugalom van. Az üzleteket ismét kinyitották. Az utcai forgalmat megkezdtek.

Bern, augusztus 21. Az Echo de Parisnak jelentik San Sebastianból: Most már elmondhatjuk, hogy a kormány urrá lett a helyzeten. Legnagyobb sikere az volt, hogy a vasúti forgalmat csaknem teljes mértékben fenn tudta tartani. A forradalmi mozgalom okairól még nem lehet semmi biztosat tudni, bizonyos csak az, hogy a mozgalom sok iparágat megbénít, ami a szövetségesek érdekeinek egyáltalán nem felel meg.

Felelős szerkesztő: Pásztor József.

Kiadótulajdonos: Várnay I.

Szeged szab. kir. város felügyelete alatt álló nyelv-iskolában a beiratások augusztus 20-án kezdődnek. Német, francia, angol, olasz, bolgár tanfolyamok, kezdők és haladók, tanulók és felnőttek részére 10-es csoportokban. Német és francia nyelvből irodalmi tanfolyamok. Tanítási idő d. u. 4—8 óráig. Az igazgatóság.

Zálogrudulákatbrillánsról, aranyról,
vászaron- és fehérnemű-
ről, szőval mindentől

veszek. Saját költségemen kiváltom
és a legmagasabb árban kifizetem.

WINKLER S. Mikszáth Kálmán-u. 5. Telefon 15-06

Szalámicsak rudakban 22.—
és 24.— koronáértkapható **Bokor-nál, Valéria-tér.****Értesítés!**

Varga Borbála fiu- és
leány-elemi magánis-
kolájában, Aradi-utca
5. sz. I. emelet — a be-
íratások szeptember 1-én
kezdődnek. :-: Tanítási idő
naponta délelőtt. :-: Korlá-
tolt létszám; gyengéd anyai
bánásmód; egyéni nevelés.

Szatmári I.NŐIKALAP ÜZLET
Kárász-utca 6. sz.

Segesváry drogéria mellett. Őszi divat újdonságok,
gyászkalapok, kalap diszek nagy választékban. Át-
alakítások a legújabb formák után készülnek.

Szeged sz. kir. város közéletmezési hivatala.

Hirdetmény.

Értesitem a város közönségét, hogy a cukor igény-
bevehető fejadagját a városi lakosság részére továbbra
is az eddigi személyenkinti és havonkinti 1 (egy) kilo-
grammban, a tanyai lakosságot illetően fél kilogramm-
ban állapítom meg.

A városi utalványokat a kereskedők részére f. évi
augusztus 27-től, a tanyai utalványokat f. é. szept. 3-tól
kezdődőleg állítjuk ki az alább megjelölt sorrendben.

Az előző hóban nyert cukorról az elszámolások
f. évi augusztus 25 napjának d. u. 6 órájáig mulhat-
lanul beadandók, annál is inkább, mert a cukor kiosz-
tás megkezdése után az előző hóról elszámolásokat el
nem fogadunk, s a még el nem számolt kereskedő ré-
szére cukrot nem fogunk kiadni.

A kereskedők nevének kezdőbetűit véve tekintetbe
folyó évi augusztus 27-én az A-tól bezárólag E-ig
" " " 28-án F-től " " K-ig
" " " 29-én L-től " " P-ig
" " " 30-án R-től Z-ig terjedő kez-
dőbetűs kereskedők részére fogjuk a cukrot kiadni.
31-én az összes elmaradt kereskedők jelentkez-
hetnek.

A tanyaiak részére való cukorutalványokat f. évi
szept. 3-tól az összes kereskedők részére kiadjuk.

Végül ezúton is felhívom a cukor eladással foglal-
kozó összes kereskedő urakat, hogy még a jegyzékek
egybeállítására előtt f. évi augusztus 23-án déli 12 órakor
a közéletmezési hivatal cukorosztályában tartandó ér-
tekezleten — a közönség mikénti ellátását érdeklő
fontos ügyben — személyesen, vagy megbízottjuk útján
mulhatlanul jelenjenek meg.

Szeged, 1917. augusztus hó 21-én.
Ad. 4922/1917. k. é. sz.

Dr. Somogyi Szilveszter,
polgármester.

**Hirdetések jutányos áron felvételnek
a lap kiadóhivatalában.**

Könyv újdonságok.

Pogány József

Adler Frigyes pöre.

Ára 2.50 kor.

Komáromi János

Tilinkó.

Ára 4.50 kor.

Révész Béla

Genovéva arca.

Ára 3.— kor.

Ibsen Henrik

Peer Gynt.

Ára 1.44 kor.

Szilágyi Géza

Menny, pokol, háború.

Ára 4.— kor.

Móricz Zsigmond

Harmatos rózsá.

Ára 5.— kor.

Molnár Ferenc

Ismerősök.

Ára 5.— kor.

Vértes István

A pártabszolútizmus.

Ára 4.50 kor

Dr. Décsi Imre

Ember, miért vagy ideges?

Ára 3.50 kor.

Szegedy Miklós

Magyar holnapunk.

Ára 3.50 kor.

Tömörkény István

Népek, az ország használatában.

Ára 5.— kor.

Baudelaire Charles

A rossz virágai.

Ára 4.— kor.

Verhaeren Emile

Versek.

Ára 3.— kor.

Villányi Andor

Legenda.

Ára 1.— kor.

Szederkényi Anna

Laterna magika.

Ára —.60 fill

Kaphatók Várnay L. könyvkereskedésében

SZEGEDEN:

Pollák Testvérekférli és női divatcikkek
legnagyobb raktára. —

„ Legmegbízhatóbb cég. „
Legelőbb beszerzési forrás.

Csekonics-u. 6.
Telefon 854.Széchenyi-tér 17.
Telefon 855.**Elő- és művirágok**

állandóan nagy választékban jutányos áron
Koszorúk rendelésre azonnal készülnek

Orinesák Miklósné

elő- és művirág üzletében Szeged,
Széchenyi-tér 17. — Telefon 17-56.

POR legjobb asztali-, pe-
csenye- és gyógy-
borok, pezsgők
DANNER Mihálynál, Széchenyi-tér. Csongrád-p.

Malomüzem-megnyitás

Van szerencsénk a nagyérdemű közön-
séget tisztelettel értesíteni, hogy műmal-
munkat (volt Bokor-malom) a mai kor
igényeinek teljesen átszereltük és **vám-
őrléssel** is foglalkozni kívánunk.

A vámőrlést már a folyó évi
augusztus 27-én
megkezdjük !!!

Tolongások és idővesztesség kikerülése
végett a gabonaneműeket már a f. hó
21-től fogva malmiunkban átveszünk.

A nagyérdemű közönség szíves bizal-
mát és pártfogását kérve vagyunk

A SZEGEDI HENGER- és PAPRIKAMALOM
Mayer Testvérek. Telefon 851. sz.

APRÓHIRDETÉSEK

Izzad valamely test-
része? Ugy használja a
dr. Leinzinger-féle kopró-
bált szert. Üvege 70 fill-
lérért kapható Leinzinger
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 250

Fájós fogára vegyen
mielőbb a híres Leinzin-
ger-féle fogcseppből
üvege 70 fillérért kapha-
tó Leinzinger Gyula
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 250

Gyomor bajosok di-
csérik a Leinzinger-féle
gyomorcsapp jó hatását.
Üvege 1 koronáért kapha-
tó Leinzinger Gyula,
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 250

Hajhullás, hajkorpa
gyorsan elmúlik a Lein-
zinger-féle „Chinaha-
szasz” által. Ára K 3.—
Kapható Leinzinger Gyula
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 250

Legjobb hajfestő az
öröktől fogva elismert Lein-
zinger-féle. Ára 4 korona.
Kapható Leinzinger Gyula
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 250

A fájós szülés ellen
csak az ártalmatlan Lein-
zinger-féle „Hajrestorer”
használja. Ára 2.—
Kapható Leinzinger Gyula
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 250